

Forventninger til den nye Støre-regjeringen

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til arbeidet med ny regjeringsplattform etter valget. Vi ønsker å komme med noen innspill og har valgt ut noen prioriterte områder, som vi håper dere kan ta med dere i dette arbeidet. Skulle noe være uklart eller dere ønsker utdyping av noen punkter, er det bare å ta kontakt.

Forvaltning av de ville laksefiskene

Forhold som er viktig for å sikre en god og langsiktig forvaltning av de ville laksefiskene:

- **Forvaltningsansvaret for villaksen må fortsatt ligge hos Klima- og miljødepartementet**
- **Kvalitetsnormen for villaks må legges til grunn, og det må sikres gode rammer for regulering av fiske av villaks.**
- **Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) skal fortsatt ha en ledende rolle som kunnskapsleverandør mht de ville laksefiskene.**
- **Vilkårsrevisjoner i vassdrag med vannkraftutbygging må sikre nødvendige miljøforbedringer, herunder krav om minstevannføring, og minimale negativ påvirkning på grunn av effektkjøring med hyppige vannstandsendringer**
- **Nei til kraftutbygging i nasjonale laksevassdrag og i vernede vassdrag**
  - **eventuell vannkraftutbygging i andre laksevassdrag må ta utgangspunkt i miljødesign tilpasset det enkelte vassdrag for å ivareta de ville laksefiskene**
  - **samlet belastning må legges til grunn for å vurdere søknader om mikro-/mini-/småkraftverk i anadrome vassdrag**
- **Naturtilpassede løsninger ved eventuelle flomtiltak i vassdragene**
- **Det må settes av midler til restaureringstiltak i vassdragene**
- **Videreføre og styrke kalkingsvirksomheten**

I de siste årene er det kun bevilget midler til å gjennomføre pågående kalkingsprosjekter. Det finnes ikke midler til å håndtere uforutsette hendelser, det er ikke midler til FOU-virksomhet for å optimalisere kalkingsvirksomheten og det er ikke rom for å igangsette nye prosjekter i vassdrag som er rammet av forsuring
- **Prioritere arbeidet med bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* for å gjennomføre behandling av de siste gjenstående vassdragene i Drammensregionen.**
- **Framskaffe nødvendig kunnskap om Red Skin Disease (RSD) og sette inn nødvendige ressurser for å bekjempe sykdommen**
- **Prioritere og styrke en aktiv bekjempelse av pukcellaks**

Villaksen står oppført som nær truet på den norske rødlisten over arter. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) har definert lakselus, rømming og klimapåvirkning som de tre største

påvirkningsfaktorene for villaksen. I tillegg til tiltakene som må på plass for å sikre en miljømessig bærekraftig oppdrettsnæring (se nedenfor), er det viktig at miljøforvaltningen viderefører sine tiltak og fortsatt benytter tilgjengelige virkemidler for å regulere laksefisket, samt at den øvrige innsatsen innenfor forvaltning av de ville laksefiskene videreføres og styrkes.

Oppfølging av havbruksmeldingen – en miljømessig bærekraftig oppdrettsnæring

Forliket om havbruksmeldingen må følges opp, tempoet i arbeidet må prioriteres slik at man senest innen 2029, og helst innen 2028, har et system som sikrer:

- **at dødelighet på vill laksefisk fra lakselus alene skal ligge under 10 %. Denne grensen må også legges til grunn i trafikklyssystemet i den tiden det skal fungere inntil ny ordning blir iverksatt**
- **at det stimuleres til teknologiutvikling for en rask overgang til anlegg med nullutslippsløsninger. Det bør fra nå stilles krav om at all ny produksjon/utvidelser av produksjon skal skje med nullutslippsteknologi.**
- **at satsing på lavutslippsteknologi ikke prioriteres da dette ikke vil bidra til en langsiktig løsning i tråd med målet om at dødelighet fra lakselus alene skal ligge under 10 %**
- **at det iverksettes tiltak for å bedre ivareta dyrevelferdshensyn i oppdrettsvirksomheten for å nå målsettingen om en dødelighet i sjøfasen ned mot 5 %.**
- **at det legges til rette for å utvikle en nasjonal strategi for sirkulærøkonomi i havbruket**
- **videre må det ikke åpnes for havbruk til havs, jfr en rekke faglige anbefalinger som advarer mot en slik utvikling**

Våren 2025 ble det inngått et bredt politisk forlik på Stortinget i forbindelse med behandlingen av havbruksmeldingen som legger til grunn at oppdrettsvirksomheten skal reguleres ut fra faktisk påvirkning på natur og miljø. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å iverksette tiltak nå. Mer kunnskap er positivt, men vi trenger ikke mer kunnskap om sammenhengen mellom oppdrett og lakselus før tiltak iverksettes.

Tidsaspektet for iverksettelse av tiltakene er avgjørende; villaksen står på stupet og har ingen tid å gi.

Villreinen – tiltak for å følge opp kvalitetsnormen og villreinmeldingen

- **Unngå nye inngrep i og inntil villreinområdene og sikre en helhetlig og restriktiv arealforvaltning gjennom eksempelvis**
  - **Utarbeide tematisk naturregnskap for villreinen**
  - **Utarbeid regionale forvaltningsplaner for alle de 24 villreinområdene, og vurdere grep for å gjøre planene mer juridisk bindende**
  - **Foreta en revisjon av regionale planer og kommunale planer for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget og gjennomføre en planvask**
  - **Sikre et godt grunnlag for at statsforvalteren kan bruke innsigelser til å stoppe planer og utbygging som vil kunne bidra til å forverre tilstanden for villreinen**

- **Etablere en tilskuddordning for juridisk bistand for kommunene i plansaker, jfr ordningen der Miljødirektoratet gir tilskudd til juridisk bistand i strandsonesaker**
- **Styrke innsatsen innenfor informasjonstiltak, herunder satse på mer proaktiv informasjonsformidling og etablere en ordning med villreinvoktere**
- **Operasjonalisere villreinfondene og igangsette restaureringstiltak i villreinområdene**
- **Prioritere tilrettelegging og kanalisering av ferdsel i villreinområdene for å legge til rette for villreins bruk av sine leveområder. Ta i bruk ferdselsrestriksjoner som er avgrenset i tid og rom når kanalisering og tilrettelegging ikke gir nødvendig effekt for villreinen.**
- **Følge opp de øvrige tiltakene i tiltaksplanene der utgangspunktet må være at alle aktører må bidra.**

Oppfølging av kvalitetsnormen for villrein gir grunnlag for å klassifisere tilstanden for villreinen i de enkelte villreinområdene og stortingsmeldingen om villrein (Ein forbeta tilstand for villrein (Meld. St. 18 (2023-2024))) setter mål for forbedring av tilstanden for villreinen. 12 av 24 villreinområder oppnådde ikke godkjent tilstand i henhold til kvalitetsnormen, og kun ett av områdene oppnådde god kvalitet. Arbeidet med tiltaksplaner er i gang. Det haster med å få på plass tiltak for å snu utviklingen for villreinen for deretter å forbedre tilstanden

Stanse tapet av natur

- **Innsatsen innenfor naturrestaurering må styrkes vesentlig**
- **Stanse utbygging av vindkraftverk i norsk natur**
- **Innføre krav om arealregnskap for alle norske kommuner.**
- **Stramme inn bruk av dispensasjoner fra vedtatte arealplaner, eksempelvis i strandsonen, i og i randsonen til villreinområder og i sårbare naturområder**
- **Utrede løsninger for juridisk bindende regionale planer**
- **Nei til kraftutbygging i vernede vassdrag – flomdempende effekt av slike utbygginger forutsetter etablering av magasiner noe som vil medføre betydelige negative effekter for natur og miljø i konflikt med verneformålene**

Rapporter fra FNs naturpanel og naturavtalen understreker behovet for tiltak for å stanse tapet av natur. For å fylle forpliktelsene i naturavtalen og følge opp behandlingen av naturmeldingen (Meld. St. 35 (2023–2024) – Norges plan for oppfølging av naturavtalen) må det iverksettes en rekke tiltak.

Rammer for bygging av ny fornybar energi

- **Mindre anlegg for vindkraft på land i grå arealer**
- **Opprusting av eldre vannkraftutbygginger, eventuelt kombinert med utvidelser der dette kan gjennomføres uten store negative effekter på naturmiljøet**
- **Stimulere og legge til rette for bruk av solceller på bygninger, herunder krav om dette på offentlige bygg, samt etablering av bakkeanlegg på grå arealer**
- **Videreføre satsing på havvind der hensynet til miljø legges til grunn**
- **Betydelig styring av innsats innenfor energieffektivisering/energijøkonomisering**

Det er behov for mer energiutbygging. Klimautfordringene og utfordringene med tap av natur må sees i sammenheng, og løsninger som ivaretar begge utfordringene må prioriteres. Utbygging av mer fornybar energi må skje på en måte som også ivaretar målet om å stanse tap av natur, og aktuelle tiltak som bør prioriteres først er:

Vannforvaltning og vilkårsrevisjoner

- **Øke innsatsen innenfor kalking av forsursrammede vassdrag**
- **Styrke innsatsen og tilskuddene til aktuelle tiltak overfor anadrome laksefisk**
- **Videreføre og styrke tilskuddet til vannforvaltningstiltak, herunder tilskuddet til en felles vannkoordinator for natur-, miljø- og friluftslivsorganisasjonene**
- **Nei til kraftutbygging i vernede vassdrag – flomdempende effekt av slike utbygginger fordrer etablering av magasiner som vil forringe verneverdiene betydelig**
- **Prioritere arbeidet med vilkårsrevisjoner for å sikre gode miljøforbedringer**
- **Foreta en gjennomgang av retningslinjene for vilkårsrevisjonene for å legge bedre til rette for medvirkning og involvering, og sikre et bedre grunnlag for hva revisjonen skal omfatte**
- **Snarest iverksette handlingsplan for vassdragsrestaurering**
- **Innkalle alle konsesjonsløse vassdragsutbygginger inn til konsesjonsbehandling**
- **Iverksette Stortingets vedtak om å innføre standard naturforvaltningsvilkår for all vannkraft, inkludert anlegg uten konsesjon, snarest mulig**

Gjennom vannforskriften og arbeidet med vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksplaner er det lagt et grunnlag for å nå målene om bedre tilstand for vannforekomstene. Erfaringer viser samtidig at mange aktører opplever prosessene som omfattende og krevende å etablere og opprettholde et engasjement innenfor. Det er derfor viktig å ha en aktiv tilrettelegging og oppfølging for å opprettholde en god virksomhet på dette området og legge til rette for medvirkning fra frivillig sektor.

Kunnskapsbasert forvaltning av naturgrunnlaget– nøkkelen til langsiktig og god forvaltning

- **Styrke bevilgningene til etablerte forsknings- og kompetanseinstitutter**
- **Stimulere og legge til rette for forskningsprosjekter for å styrke kunnskaps- og kompetanseutviklingen innenfor natur- og miljøforvaltning for å møte utfordringene med klimaendringer og naturtap.**
- **Inngå samarbeid mellom eksempelvis Statskog som en betydelig grunneier og forskningsmiljøer for å utvikle kunnskapsgrunnlag for en langsiktig forvaltning og høsting av vilt- og fiskeressurser**

For å sikre en god og langsiktig forvaltning av naturgrunnlaget, og for å kunne høste av vilt- og fiskeressursene gjennom jakt, fangst og fiske, må det legges til rette for en kunnskapsbasert forvaltning. Utfordringene med å forvalte våre ansvarsarter villrein og villaks har synliggjort viktigheten av et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag og kompetanseutvikling.

Oslofjorden

- **Prioritere gjennomføring av tiltakene i tiltaksplanen for Oslofjorden**
- **Foreta en gjennomgang av de vedtatte reguleringene av fiske i nullfiskeområdene for å kunne ivareta formålet med reguleringene uten at det skader friluftslivet unødige og derigjennom også engasjementet for å ta vare på fjorden og bekkene med sjørørret rundt fjorden.**
- **Videreføre ordningen med juridisk bistand til kommunene mht ulovlige tiltak i strandsonen**

Situasjonen for Oslofjorden er alvorlig. Det er viktig at det settes trykk på å gjennomføre tiltak i henhold til tiltaksplanen for å kunne bedre situasjonen for Oslofjorden. Det er vedtatt tre store nullfiskeområder der alt fiske er forbudt, også fiske etter arter som sjørørret og makrell som kun oppholder seg i fjorden deler av året og er arter som tåler beskatning. Dette er et svært inngripende tiltak overfor friluftslivet i og ved fjorden og det vil kunne medføre et redusert engasjement for å ta vare på fjorden.

Skytebaner – sikre god tilgang

- **Legge til rette for at det skal være god tilgang til skytebaner for skytetrening, jegeropplæring og konkurranseskyting i alle kommuner**

God tilgang til skytebaner er viktig for å kunne gjennomføre jegerprøveopplæringen, for å kunne avlegge den årlige skyteprøven for storviltjegere, for å legge til rette for skytetrening for både småvilt- og storviltjegere, for å gi gode treningsmuligheter for ettersøksjegere som skal gjennomføre jaktlige ettersøk og påta seg oppgaver innen offentlig ettersøk, gi treningsmuligheter for politiet mm. I tillegg brukes skytebanene i forbindelse med konkurransevirkosomhet.

Kommunene har et særlig ansvar for å avsette områder til skytebaner i sine kommunale arealplaner enten for en enkelt bane eller større anlegg med samlokalisering av flere skytebaner.

Forvaltning av store rovdyr

- **Legge de politiske rovviltforlikene til grunn i rovviltforvaltningen**
- **Legge til rette for lokal involvering og medvirkning i forvaltningen av store rovdyr, herunder deltakelse i bestandsregistrering av store rovdyr**
- **Legge til rette for en effektiv lisens- og kvotefelling av store rovdyr, herunder gode rammebetingelser for bruk av hund**

Rovviltforvaltningen har vært dels konfliktfylt. Det bør legges til grunn en rovviltforvaltning som tar utgangspunkt i rovviltforliket fra 2011 med tillegg av de politiske vedtakene som er gjort i etterkant med utgangspunkt i at store rovdyr skal være en del av norsk natur og samtidig som hensynet til berørte interesser, herunder jakt- og jegerinteressene, næringsinteresser mm, ivaretas. Videre må belastningen som berørte lokalsamfunn opplever vektlegges når det skal fastsettes fellingskvoter for lisens- og kvotefelling.

Friluftsliv og bruk av natur

- **Legge til grunn at jakt, fiske og annet friluftsliv er viktige aktiviteter og et satsingsområde både i et folkehelseperspektiv, for lokal næringsutvikling og**

som et grunnlag for en bred interesse for å ta vare naturen i et langsiktig perspektiv

- **Sikre allmennhetens adgang til strandsonen**
- **Sikre gode rammer for bruk og vern både i og utenfor verneområder**
- **Sikre gode tilskuddsordninger for friluftslivstiltak**
- **Bidra til et lovverk som ivaretar friluftsliv og naturhensyn i all arealforvaltning og plansammenhenger**

Aktiv utøvelse av friluftsliv legger grunnlaget for en interesse for å ta vare på naturen i et langsiktig perspektiv. Friluftsliv er også viktig som et forebyggende helsetiltak. Det er viktig å understreke betydningen av å legge til rette for og stimulere til et aktivt friluftsliv som ivaretar våre friluftslivstradisjoner samtidig som nye friluftslivsformer kommer inn som et viktig supplement. Friluftslivet er basert på en praktisering av allemannsretten til fri ferdsel. Det er viktig å sikre allemannsretten også for framtidige generasjoner.

Styrking av frivilligheten

- **Videreføre ordninger med driftstilskudd til frivillige organisasjoner**
- **Videreføre og styrke ordninger med tilskuddsordninger for friluftslivsaktiviteter, kurs- og opplæringsvirksomhet, naturforvaltningstiltak og tilsvarende**
- **Tilby gode ordninger med full momskompensasjon for frivillige organisasjoner, og sikre forutsigbarhet gjennom regelstyring av ordningen.**

De frivillige organisasjonene utgjør ryggraden for en rekke tilbud, tilrettelegging og kompetanseoppbygging innenfor en rekke ulike områder, herunder friluftslivssektoren. Omfattende dugnadsinnsats er utgangspunktet for disse tilbudene. Målrettet satsing og driftstilskudd til frivillige organisasjoner gir grunnlag for å utløse denne dugnadsinnsatsen og dermed kunne gi mangfoldige, varierte og tilrettelagte tilbud rundt om i landet.

Hvalstad, 10.09.2025

Norges Jeger- og Fiskerforbund